

Régi magyarországi szerzők

A Régi Magyarországi Nyomtatványok Szerkesztőségében folyó bibliográfiai gyűjtőmunka segédleteként 1989-ben jelent meg a Régi Magyarországi Szerzők első változata. A *Szabó Géza* adatgyűjtésének felhasználásával *Pintér Gábor* szerkesztésében kézirat gyanánt napvilágot látott névjegyzék 3782 magyarországi szerző életrajzi adatát tartalmazta. Megjelenésének pillanatában már kiderült, hogy az egyes szerzők közreadott rövid életrajzi adatsora sok vonatkozásban kiegészítésre és kiigazításra szorult. A kutatók és bibliográfusok részéről megfogalmazódott az az igény, hogy a szerzők neve bővüljön névváltozataikkal, ezek mindegyikéről készüljön utaló, valamint az adatok egészüljenek ki a források megjelölésével is. Ezt a hatalmas munkát vállalta magára dr. *Wix Györgyné László Borbála*, az Országos Széchényi Könyvtár Gyarapítási Osztálya nyugalmazott vezetője, aki *Borsa Gedeon* irányításával és az OTKA program támogatásával végezte el igényes kutatómunkáját. Lelkiismeretes és aprólékos munkájának köszönhetően a Régi Magyarországi Szerzők névjegyzéke kétharmadával kibővült. Ezért a korábbi egy kötetes kézikönyv kiadása csak több kötetben valósítható meg. Sajnálatosan *Wixné* a 2002-ben bekövetkezett halála miatt, az első kötet L betűjéig tudta csak követni a nyomdakész kézirat elkészültét. Adatgyűjtésének kiegészítését és publikálását *P. Vásárhelyi Judit* tevéleges közreműködésével és irányításával az RMNy Szerkesztőség munkatársai, *Kiss Eleménné* és *Kovács Zsuzsa*, az ő gondolatmenetét és elveit folytatva fejezték be.

Az elkészült első kötet azoknak a magyarországi szerzőknek az életrajzi adatait tartalmazza betűrendben, akik a kezdetektől 1700-ig éltek, illetve akik ugyan a XVIII. században haltak meg, de legalább egy nyomtatásban megjelent munkájuk ismeretes az 1701-előtti időszakból. Összesen 6484 személy adatát közlik 8076 rájuk vonatkozó utalóval. A 71%-os gyarapodás

Wix Györgyné
Régi magyarországi szerzők :
RMSz / Wix Györgyné ;
[közread. az] Országos Széchényi
Könyvtár. - Budapest :
OSZK, 2008-. - 1036 p.
ISBN 978-963-200-534-8

annak is köszönhető, hogy a két kiadás közötti időszakban számos új bibliográfia (RMNy III.; RMK III. Pótlások öt füzeté névmutatóval), életrajzi lexikon (UMIL), egyetemi matrikula, szövegkiadás, szakmunka stb. jelent meg, amelyek adatait Wix Györgyné beépítette az RMSz-be. A felhasznált források nagy számáról győzhet meg minket az idézett művek rövidítésjegyzéke, amely a kötet elején található (15-23. p.).

A gazdag névjegyzék előtti *Bevezetés*ben az RMSz készítői pontos meghatározását adják a régi magyarországi, vagyis hungarus szerző fogalmának, amelybe beleértének minden olyan Magyarországon született vagy az alkotás idején megszakítás nélkül legalább két évig ott megtelepedett, külföldön született személyt, aki valamely 1801 előtti nyomtatvány legalább egy önálló részének szellemi létrehozásában közreműködött, tekintet nélkül annak terjedelmére.

A névjegyzék négy nagyobb egységből épül föl. Elsőként a *Név és az azt kiegészítő adatok* szerepelnek. A szerzői vezetéknev besorolása a szakirodalomban (UMIL, RMNy stb.) már meghonosodott alakja szerint történik, amelyet zárójelben követ a vezetéknev változatainak felsorolása, beleértve ebbe a monogramokat és az álneveket is. A csak keresztnévvel jelölt személyek esetében a szentek, pápák latin, míg az uralkodók, hercegek nemzeti nyelven kerülnek felvételre. Másodikként következnek a *Születési és halálozási adatok*. Ennek része a szerző születési helyének neve, egykorú régi magyar alakban. A régi magyar helynév-adatoknak az 1913. évi helységnévtár „új magyar,” valamint mai formájával való megfeleltetéseit a kötet végén található *Helynévmutató* tartalmazza. A helyneveket zárójelben követi a megye, szék stb. megnevezése. Harmadik egységként a *Tanulmányi és működési adatok* következnek. Az alsóbb iskola, a középiskola és kollégium csak abban az esetben szerepel a felsorolásban, ha az illető személy már akkor publikált. Az egyetemi tanulmányok mindig fel vannak tüntetve, összevontan a különböző felsőfokú intézmények megnevezésével és kiegészítve az ott eltöltött esztendőknél a kezdő és befejező év jelzésével. Végül a *Működési adatok* következnek. Ebben a részben az alkotók a szerzői pálya legtömörebb összefoglalására törekednek. A tevékenység megnevezését, működési helyét(eit) úgy adják meg, hogy azt kiegészítik annak időpontjával, időkorével. Ennek fontossága a születési és halálozási évszám hiányában szembeötlő. Az egyházi pályán tevékenykedő szerzők esetében jelölik a felekezeti hovatartozást is, megtoldva Zoványi Jenő egyháztörténeti lexikona alapján a működési terület egyházkerületi, egyházmegyei megnevezésével. Amikor a szerző foglalkozása nem állapítható meg, akkor az illető írói működése

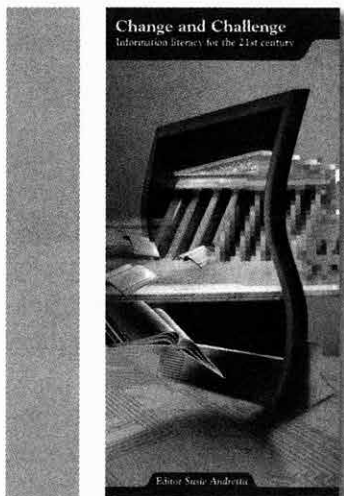
pótolja azt (pl. alkalmi vers szerzője stb.) az adott mű keletkezési helyének és évének szerepeltetésével.

Az RMSz-ben való tájékozódást négyféle utaló biztosítja. A szerzők és az utalók betűrendben, a hazai könyvtári besorolási gyakorlatnak megfelelően követik egymást. A monogramok és a sziglak a betűk élén állnak ugyancsak betűrendben. Közülük az azonosak megszámozva és kronológiai sorrendben következnek.

Az RMSz új, bővített kiadása hasznos segédeszköze lesz sok-sok diszciplína, mint pl. a biográfia, bibliográfia, művelődéstörténet, helytörténet, rendtörténet, irodalomtörténet, könyvtörténet stb. művelői számára. Ezen felül óriási jelentősége van a régi könyves gyűjtemények szakszerű földolgozása szempontjából. Alapul szolgálhat ugyanis arra, hogy a hazai és a nemzetközi gyakorlatban egységes névalakkal idézzék magyarországi szerzőinket akár tudományos publikálás, akár a magyar nemzeti bibliográfia tételének leírása a cél.

A szerzőkre vonatkozó több ezres adatközlésben való tájékozódást *Rövidítésjegyzék*, *Források jegyzéke*, *Keresztnévmutató* és *Helynévmutató* segíti.

Bánfi Szilvia

Change and challenge : information literacy for the 21st century / ed. Susie Andretta. – Adelaide ; Blackwood : Auslib Press, 2007. ISBN 9780980330113

Változás és kihívás

Tanulmányok az információs műveltségről.

Ritkán kerül kezünkbe ausztrál szakkönyv. Igazából a *Susie Andretta* szerkesztésével készült tanulmánygyűjtemény írásainak is csak egy része kerül ki abból a körből, amelyet az információs műveltség kapcsán akár ausztrál iskolának is nevezhetnénk. Andretta, a szerkesztő a Londoni Metropolitan Egyetem oktatója, és a kötetbe számos más brit szerző munkáját is beválogatta.

Andretta korábbi könyvét már megismerhették a Könyvtári Figyelő olvasói¹. Abból a kötetből is kiderül, hogy Andretta azok közé tartozik, akik az információs műveltséget az iskolarendszerű és azon kívüli oktatás pedagógiai keretének tekintik. Számára az információs műveltség olyan keret, amely az önálló tanulást elősegítő tudáskonstrukció és ezzel az egész életen át tartó tanulás alapja.